

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล
ตำบลนายาง อำเภอนายาง จังหวัดอุดรธานี*
PUBLIC PARTICIPATION IN COMMUNITY DEVELOPMENT
IN NA YUANG SUBDISTRICT MUNICIPALITY, NA YUANG DISTRICT,
UDON THANI PROVINCE

ทองหยาด รัตนประเสริฐ¹ และ บุญเหลือ บุษปมาลา²

Thongyad Rattanaprasit And Boonlua Boobpamala²

¹⁻²วิทยาลัยพิชญบัณฑิต

¹⁻²Pitchayabundit College, Thailand.

Corresponding Author's Email: Thongyad.31012522@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ 3) เสนอแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ คือประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 377 คน จากสูตร ทาโรยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ สถิติค่า และใช้สถิติเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D.= 0.31) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.41) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.02$, S.D.= 0.43) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ($\bar{X} = 3.64$, S.D.= 0.66)

2. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน พบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนายาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน

* Received 6 July 2025; Revised 18 July 2025; Accepted 23 July 2025

3. ข้อเสนอแนะทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนายูง ได้แก่ จัดตั้งคณะกรรมการที่มีตัวแทนจากทุกกลุ่มในชุมชน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, ประชาชน, เทศบาลตำบล

ABSTRACT

This research aimed to study 1) public participation in community development, 2) compare public participation in community development classified by gender, age, education level and occupation, and 3) propose guidelines for developing public participation in community development. The sample group consisted of 377 people aged 18 years and over using the Taroyamane formula. The instrument used for data collection was a questionnaire. The statistics used for analysis were descriptive statistics, including numbers, percentages, means and standard deviations, and inferential statistics, including T-Test and F-Test.

The research results found that

1. Public participation in community development was at a high level overall ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.31). When considering each aspect, the aspect with the highest mean was Participation in implementation ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.41), followed by participation in decision-making ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.43), and the lowest mean was participation in evaluation ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.66).

2. Comparison of the level of public participation in community development found that overall, people of different genders and ages participated in community development in Na Yuang Subdistrict Municipality at a statistically significant level of 0.05. People of different education levels and occupations participated no differently. 3. Suggestions for developing public participation in community development in Na Yuang Subdistrict Municipality include establishing a committee with representatives from all groups in the community.

Keywords: Participation, People, Subdistrict Municipality

บทนำ

แผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับชาติให้มีการจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ สมัยใหม่ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ โดยมีการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมจาก ประชาชน การดำเนินนโยบายสาธารณะที่มีส่วนร่วมจากประชาชนจะมีประสิทธิภาพและ ผลลัพธ์ที่ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับบทบาทขององค์กรปกครองท้องถิ่น รวมถึงความรู้ ความสามารถ และความรับผิดชอบของประชาชน เมื่อเกิดการพัฒนาท้องถิ่นที่ประชาชนมีส่วนร่วม จะนำไปสู่การบริหารงานที่มีคุณธรรม (Good Governance) ถ้าหากชุมชนมีส่วนร่วมใน การปกครองตนเองอย่างสูง นโยบายสาธารณะ และโครงการหรือกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจะ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น ทำให้เกิดพลังและบรรลุมผลตามที่ ตั้งใจ การพัฒนาท้องถิ่นจึงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ประเทศชาติรุ่งเรือง และประชาชนมี คุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. 2554)

ในกรณีที่ประชาชนสนใจจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติก็พบว่าไม่มีช่องทางที่เปิดให้ ประชาชนทำอะไรได้มากนัก จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดพลัง ขาดความร่วมมือ และขาดความสนใจจากประชาชนส่งผลให้การปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นการปกครองของคนใน ท้องถิ่นเอง ประสบความล้มเหลวอย่าง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 หมวดที่ 14 ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นได้บัญญัติถึงสาระหลักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในองค์การบริหารส่วน ท้องถิ่น (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

เทศบาลตำบลนาเยื้อง อำเภอนาเยื้อง จังหวัดอุดรธานี เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น 10 หมู่บ้าน โดยมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 50 แห่ง พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2562 ได้กำหนด อำนาจหน้าที่ที่เทศบาลตำบลต้องทำ ได้แก่ รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การ ป้องกันและระงับโรคติดต่อ การสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการ เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา การรักษาความสะอาดและสุขอนามัย การจัดการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม การส่งเสริมการ ประกอบอาชีพของประชาชน การพัฒนาเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส การจัดให้มี สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ การบำบัดน้ำเสีย การกำจัดขยะ การและจัดระเบียบ ชุมชน และการใช้พื้นที่สาธารณะ เป็นต้น ส่วนประเด็นปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบล เป็นประเด็นที่หลายพื้นที่ประสบอยู่ และส่งผลต่อ คุณภาพชีวิตโดยรวมของชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา แบบยั่งยืน แต่ในทางปฏิบัติมักจะมีปัญหาหลายด้าน เช่น ประชาชนบางส่วนไม่เข้าใจขั้นตอน การมีส่วนร่วม หรือไม่ทราบว่าตนเองสามารถเข้ามามีบทบาทได้อย่างไร ประชาชนจำนวนมาก ยังไม่เข้าใจสิทธิ หน้าที่ หรือบทบาทของตนเองในการพัฒนาชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่มีภาระ การทำงาน เช่น เกษตรกรต้องทำไร่ทำนา ไม่สะดวกเข้าร่วมประชุมหรือกิจกรรมของชุมชนที่จัดใน

เวลาราชการ รวมถึงเทศบาลตำบลนาบุญอาจไม่ได้สื่อสารข้อมูลอย่างทั่วถึง ทำให้ประชาชนบางกลุ่ม เช่น ผู้สูงอายุ หรือกลุ่มชายขอบ ไม่ได้รับรู้ข่าวสาร รวมถึงประชาชนขาดความเชื่อมั่นในหน่วยงานภาครัฐ (เทศบาลตำบลนาบุญ, 2568)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาบุญ อำเภอนาบุญ จังหวัดอุดรธานี ว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาบุญ อำเภอนาบุญ จังหวัดอุดรธานี มากน้อยเพียงไร ปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอะไรบ้าง ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำมาเป็นแนวทางหรือข้อเสนอแนะให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาบุญ อำเภอนาบุญ จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาบุญ อำเภอนาบุญ จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อเป็นข้อเสนอแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาบุญ อำเภอนาบุญ จังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาบุญ อำเภอนาบุญ จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาบุญ อำเภอนาบุญ จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาบุญ อำเภอนาบุญ จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาบุญ อำเภอนาบุญ จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนาโยง อำเภอนาโยง จังหวัดอุตรธานี จำนวน 6,615 คน (เทศบาลตำบลนาโยง, 2568)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนาโยง อำเภอนาโยง จังหวัดอุตรธานี โดยใช้แนวคิดการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1973) และการกำหนดความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 377 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาโยง อำเภอนาโยง จังหวัดอุตรธานี โดยการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยเป็นแบบสอบถามแบบเช็คลิสต์ (Checklist Questionnaire) ให้เลือกตอบในช่องที่กำหนด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาโยง อำเภอนาโยง จังหวัดอุตรธานี แบ่งออกเป็น 4 ด้าน มากำหนดขอบเขตเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ 3) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ลักษณะของแบบสอบถามจะมีคำตอบให้เลือกโดยใช้มาตรฐานวัดแบบลิเคิร์ต (Likert – type Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาโยง อำเภอนาโยง จังหวัดอุตรธานี โดยเป็นแบบคำถามปลายเปิด

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาโยง อำเภอนาโยง จังหวัดอุตรธานี จากนั้นมากำหนดกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยามและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน และตรวจสอบเนื้อหาแบบสอบถามว่า ครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่

ปรีกษาตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมา ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และเสนอผู้เชี่ยวชาญ

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อหาค่า IOC (Index of item Objective Congruence) และให้ข้อเสนอแนะ ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00

4. การทดลองใช้เครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลโนนทอง อำเภอนาเยีย จังหวัดอุตรธานี ซึ่งเป็นเทศบาลตำบลใกล้เคียง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงตรงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's alpha และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.734

5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปเก็บรวบรวมกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ถึงผู้นำชุมชนในแต่ละชุมชน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุตรธานี ทั้ง 10 หมู่บ้าน

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งชี้แจงเกี่ยวกับการวิจัยประโยชน์ต่าง ๆ ประชาชนตอบแบบสอบถามแล้วเก็บรวบรวมกลับคืนมาในวันเดียวกัน

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยใช้วิธีการประมวลผลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุตรธานี สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมานทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม โดยใช้สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม สำหรับการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนใน

เขตเทศบาลตำบลนาเยื้อง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ และใช้สถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป สำหรับการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยื้อง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จะทำการทดสอบ ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.11 อายุมากกว่า 30 ปี แต่ไม่เกิน 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.52 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 33.16 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 38.46

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยื้อง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยื้อง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.02	0.43	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ	4.08	0.41	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.68	0.54	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล	3.64	0.66	มาก
รวม	3.86	0.31	มาก

2. จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยื้อง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D.= 0.31) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.41) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.02$, S.D.= 0.43) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ($\bar{X} = 3.64$, S.D.= 0.66) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D.= 0.43) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและแผนปฏิบัติการประจำปีของเทศบาลตำบลนาเยื้อง ($\bar{X} = 4.50$, S.D.= 0.60) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่

เกิดขึ้นในชุมชน ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.73) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแผนงาน โครงการของชุมชนต่อที่ประชุมประชาคม ($\bar{X} = 3.56$, S.D.= 1.09)

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.41) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการสรุปโครงการ ($\bar{X} = 4.17$, S.D.= 0.80) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามโครงการ หรือกิจกรรมของเทศบาลตำบลนาบุญ ($\bar{X} = 4.14$, S.D.= 0.64) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมวัดผล ประเมินผลนโยบายของเทศบาลตำบลนาบุญ ($\bar{X} = 3.99$, S.D.= 0.83)

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D.= 0.54) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการข้อมูลข่าวสารของราชการ ($\bar{X} = 4.11$, S.D.= 0.76) รองลงมาคือ ท่านได้ร่วมกับเทศบาลตำบลนาบุญจัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเครื่องอุปโภคบริโภคเครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ ของประชาชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.76) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านได้รับผลประโยชน์จากโครงการเกี่ยวกับการเกษตรของภาครัฐ ($\bar{X} = 3.19$, S.D.= 1.00)

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D.= 0.43) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชน ($\bar{X} = 4.04$, S.D.= 0.84) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการออกอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.97$, S.D.= 0.81) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนประจำปีของเทศบาลตำบลนาบุญ ($\bar{X} = 3.23$, S.D.= 1.06)

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาบุญ อำเภอนาบุญ จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาบุญ อำเภอนาบุญ จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาบุญ อำเภอนาบุญ จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาบุญ อำเภอนาบุญ จังหวัดอุดรธานี ได้แก่

1. จัดตั้งคณะกรรมการที่มีตัวแทนจากทุกกลุ่มในชุมชน เช่น กลุ่มสตรี ผู้สูงอายุ เยาวชน เกษตรกร เป็นต้น

2. จัดโครงการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในทุกชั้นตอน เช่น โครงการพัฒนาถนนสายรอง/คลอง/สาธารณูปโภค โดยให้ประชาชนมีบทบาทตั้งแต่การวางแผน ลงแรงร่วมบริหารจัดการ และติดตามผล
3. สนับสนุนโครงการชุมชน เช่น โฮมสเตย์ ตลาดนัดชุมชน วิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีรายได้
4. จัดกิจกรรมเวทีประชาคมให้ชาวบ้านแสดงความคิดเห็น เช่น ความพึงพอใจ ผลกระทบ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาโยง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าคนในพื้นที่มีความเข้าใจว่าการพัฒนาชุมชนต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ไม่ใช่แค่หน้าที่ของหน่วยงานรัฐเพียงอย่างเดียว เทศบาลตำบลนาโยงอาจมีการสื่อสารและประสานงานกับประชาชนอย่างใกล้ชิด เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการพัฒนาต่าง ๆ รวมถึงผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือสมาชิกสภาเทศบาล อาจมีบทบาทในการชักชวนและกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนิศร ยืนยง (2561) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายกภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ สอดคล้องกับการวิจัยของภุริชาญ สิงห์นิล และบุญเหลือ บุษผามาลา (2564) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.99$) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ($\bar{X} = 3.68$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.39$) และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ โดยภาพรวม

อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องการผลการศึกษาวิจัยของของศักดิ์ดา เอี่ยมชัย (2566) ที่ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตอำเภอพรหมพิรามจังหวัดพิษณุโลก พบว่าการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านการตัดสินใจในการเลือกตั้ง ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง และด้านการร่วมรณรงค์เลือกตั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เป็นกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้งในการดำเนินการเลือกตั้งท้องถิ่น เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งในการดำเนินการเลือกตั้งท้องถิ่น เป็นกรรมการนับคะแนนในการดำเนินการเลือกตั้งท้องถิ่น

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาโยง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

2.1 ประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาโยง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เพศชายและเพศหญิงมักมีบทบาททางสังคมที่ต่างกัน เช่น เพศชายอาจมีบทบาทในกิจกรรมภายนอกบ้านมากกว่า เช่น การเข้าร่วมประชุมชุมชน หรือกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น ส่วนเพศหญิงอาจมีภาระในครอบครัวหรือดูแลบุตรหลาน ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน คนในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (20-39 ปี) อาจมีเวลาและพลังในการเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า แต่ในทางกลับกัน กลุ่มวัยสูงอายุอาจมีความผูกพันกับชุมชนมากกว่า และมีแรงจูงใจในการรักษาวิถีชีวิตของชุมชน จึงเข้าร่วมด้วยความตั้งใจ แต่ข้อจำกัดด้านสุขภาพหรือเทคโนโลยีอาจเป็นอุปสรรคได้ แต่ช่วงวัยอาจมีมุมมองต่อการพัฒนาชุมชนไม่เหมือนกัน เช่น คนรุ่นใหม่อาจมองว่าการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจหรือเทคโนโลยีสำคัญ ขณะที่คนรุ่นเก่าอาจให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมและความเป็นท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปณิตทัต บนขุนทด และคณะ (2562) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลอิสาน อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตำบลอิสาน อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยวนิดา รุ่งโยธิน (2561) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า การทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชน ที่มีเพศ และอายุ การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างในชุมชน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่

ในชุมชนที่ ต่างกัน มีการมีส่วนร่วมส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

2.2 ประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาโยง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ไม่ว่าจะมีการศึกษา หรืออาชีพอย่างไร คนในพื้นที่อาจมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในชุมชน ต้องการเห็นชุมชนพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงมีความเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมโดยไม่คำนึงถึงสถานะทางสังคม เทศบาลอาจมีการประชาสัมพันธ์หรือจัดกิจกรรมที่ครอบคลุมและเข้าถึงทุกกลุ่มอาชีพและระดับการศึกษา ทำให้ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการเข้าร่วม รวมถึงผู้นำในระดับท้องถิ่น เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือสมาชิกสภาเทศบาล อาจมีบทบาทในการเชิญชวนและกระตุ้นให้ทุกกลุ่มคนในชุมชนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสิริวิทย์ สิทธิณิสัยสุข (2566) วิจัยเรื่องวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลห้วยกะปิ อำเภอมือ จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบล ห้วยกะปิ อำเภอมือ จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา และสถานภาพสมรสรายได้ แตกต่างกัน มีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของรัชชานนท์ ลีอนาม และบุญเหลือ บุบผามาลา (2567) วิจัยเรื่องวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวมประชาชนที่มีระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนทุกคนสามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในโครงการ หรือแผนงานพัฒนาตำบลได้อย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ ยังได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เหมือนกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภา แสงนิล และพิชัยรัฐ หมื่นด้วง (2564) ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานของโรงพยาบาลหนองบัวลำภูอำเภอมือ จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานของโรงพยาบาลหนองบัวลำภู อำเภอมือ

หนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลโดยภาพรวมพบว่า ระดับการศึกษา และตำแหน่ง ไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย ไม่แตกต่างกัน และข้อเสนอแนะในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย ได้แก่ จัดตั้งคณะกรรมการที่มีตัวแทนจากทุกกลุ่มในชุมชน เช่น กลุ่มสตรี ผู้สูงอายุ เยาวชน เกษตรกร เป็นต้น

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ดังนั้นทางเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุดรธานี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการดำเนินการดังนี้

1.1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผล โดยจัดเวทีประชาคม ประจำปี หรือเวทีรับฟังความคิดเห็นหลังสิ้นสุดโครงการ เพื่อสะท้อนความพึงพอใจและข้อเสนอแนะ

1.2 พัฒนาแบบสอบถามหรือแบบสำรวจความคิดเห็นที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับบริบทของชุมชน และจัดทำกลไกการประเมินแบบมีส่วนร่วม เช่น การจัด “กลุ่มระดมสมอง” กับประชาชน, การใช้เทคนิค PRA (Participatory Rural Appraisal)

1.3 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินโครงการที่มีประชาชนร่วมด้วย เช่น ตั้งคณะกรรมการประเมินผลที่มีทั้งเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไป

1.4 รวบรวมข้อเสนอแนะจากประชาชนมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการในรอบต่อไป แสดงให้เห็นว่าเสียงของประชาชนมีผลต่อการพัฒนาจริง เพื่อสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาโยง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี

2.2 ควรศึกษาการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนระหว่างเทศบาลตำบลนาโยงกับเทศบาลอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน

เอกสารอ้างอิง

เทศบาลตำบลนาโยง. (2568). ข้อมูลพื้นฐาน. เทศบาลตำบลนาโยง อำเภอนาโยง จังหวัดอุดรธานี.

เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2568 จาก https://www.nayung.go.th/page_detail.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ.พี.กราฟฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.

ปิ่นนัทธ์ บนขุนทด และคณะ. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลอิสาน อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 1(6), 209-222.

ธนิศร ยืนยง. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก. วารสาร มหาจุฬานาครทรรศน์, 5(2), 119-135.

ภูริชายู สิงห์นิล และบุญเหลือ บุบผามาลา. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาว อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี. วารสารวิจัยธรรมศึกษา, 4(2), 27-38.

วนิดา รุ่งโยธิน. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบล

- บ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134
ตอนที่ 40 ก, หน้า 1 - 94. (6 เมษายน พุทธศักราช 2560).
- ศักดิ์ดา เอี่ยมชัย. (2566). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตอำเภอ
พรหมพิรามจังหวัดพิษณุโลก.วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน,
6(5),192-202.
- สิริวิทย์ สิทธินิสัยสุข. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาล
ตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี . ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โสภา แสงนิล และพิชัยรัฐ หมั่นด้วง. (2564) .การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานของ
โรงพยาบาลหนองบัวลำภูอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร
มหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Taro Yamane. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: New York:
Harper. & Row.